

Friluftslivets fellesorganisasjon

Adresse: Nedre Slottsgate 25, 0157 OSLO
Telefon: 23 31 09 80, Telefaks: 23 31 09 89, E-post: post@frifo.no, www.frifo.no
Org. nr.: 971 262 834, Kontonr: 7154.05.51671

Landbruksdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Dato, 26.3.2004

FORSLAG TIL NY LOV OM SKOGBRUK - HØRINGSUTTALELSE

Vi viser til Deres brev av 4.12.2003 angående høring av forslag til ny Lov om skogbruk (skogbrukslova). Vi viser også til kontakt med departementet ved seniorrådgiver Ingrid Aasen om utsettelse av høringsfristen.

Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) representerer de 12 største friluftslivsorganisasjonene i Norge med til sammen vel ½ million medlemskap. En av hovedoppgavene for FRIFO er å ivareta allemannsretten og det enkle og naturvennlige friluftslivets vilkår i Norge, herunder naturgrunnlaget for å drive friluftsliv.

INNLEDNING

Den generelle samfunnsutvikling fører til et stadig sterkere press på naturen. Mulighetene for å drive friluftsliv svekkes kontinuerlig ved at attraktive naturområder reduseres i størrelse og kvalitet, og gjenværende områder gjøres vanskeligere tilgjengelig. Blant annet har inngrepsfrie naturområder i Norge blitt redusert dramatisk i løpet av de siste 100 årene som følge av ulike typer utbygginger og inngrep. Dessverre fortsetter denne utviklingen, og FRIFO mener derfor det nå er svært viktig at vi tar vare på de naturverdiene som fortsatt finnes, både i og utenfor inngrepsfrie områder, blant annet for å ivareta friluftslivet som er en del av norsk kulturarv og som en del av det helseforebyggende arbeidet i Norge.

Gjeldene skoglov er først og fremst en næringslov, og er i liten grad egnet til å ta vare på områder med spesielle kvaliteter, herunder områder med verdi for natur- og friluftsliv. Etter at gjeldene skoglov fra 1965 ble vedtatt har det blitt et sterkt fokus på bærekraftig utvikling og bevaring av biologisk mangfold, både nasjonalt og internasjonalt.

Da "Verdenskommisjonen for miljø og utvikling" (Brundtland-kommisjonen) la fram sin rapport i 1987, understreket den at det er avgjørende for framtidig utvikling at mangfoldet i levende natur bevares. Som oppfølging av denne rapporten ble det under FNs Konferanse for miljø og utvikling (UNCED) i Rio de Janeiro i 1992 lagt fram en egen konvensjon om bevaring av det biologiske mangfoldet. Denne konvensjonen var den første globale avtalen som omfattet vern og bærekraftig

bruk av alt biologisk mangfold. Norge var blant de første landene som både underskrev og ratifiserte denne avtalen.

Etter 1992 har det derfor blant annet blitt lagt fram en rekke Stortingsmeldinger som fokuserer på viktigheten av bærekraftig utvikling og bevaring av biologisk mangfold. Dette gjelder blant annet følgende meldinger:

- St meld nr 58 (1996-97) Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling. Dugnad for framtida.
- St meld nr 17 (1998-99) Verdiskapning og miljø – muligheter i skogsektoren. (Skogmeldingen)
- St meld nr 43 (1998-99) Vern og bruk av kystsona. Tilhøvet mellom verneinteresser og fiskerinæringane.
- St meld nr 24 (2000-2001) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.
- St meld nr 39 (2000-2001) Friluftsliv. Ein veg til høgare livskvalitet.
- St meld nr 42 (2000-2001) Biologisk mangfold. Sektoransvar og samordning.
- St meld nr 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.
- St meld nr 1 (2004-2004) Nasjonalbudsjettet 2004.

FRIFO mener derfor det er på høy tid at vi i Norge får en skoglov som tar inn over seg denne utviklingen og som muliggjør en helhetlig skogforvaltning som tar hensyn til en bærekraftig utvikling og det biologiske mangfoldet.

For friluftslivet er miljøkvaliteter i skog vesentlige elementer for naturopplevelsen. FRIFO vil derfor i denne høringsuttalelsen ta opp forhold som vi mener er viktig for friluftslivet og naturmiljøet.

GENERELT OM LOVEN

En ny skoglov vil sette premissene for forvaltningen av norske skoger i de nærmeste 10-årene. Den utviklingen som har skjedd når det gjelder fokus på bærekraftig utvikling og biologisk mangfold (jf det vi skriver ovenfor) må derfor gjenspeiles i en ny skoglov. FRIFO mener derfor at Stortinget må vedta en ny skoglov som legger rammene for en bærekraftig og miljøvennlig skogforvaltning.

Etter FRIFOs vurdering vil ikke det foreliggende forslaget til ny skoglov legge de nødvendige rammene for et bærekraftig og miljøvennlig skogbruk. Den foreslåtte loven er en utpreget fullmaktslov der det reelle innholdet blir overlatt til departementet gjennom utarbeidelse av forskrifter. Dette gjør at Stortinget fraskriver seg både muligheten og ansvaret for en bærekraftig og miljøvennlig skogforvaltning de nærmeste 10-årene.

FRIFO mener imidlertid at Stortinget ikke kan fraskrive seg dette ansvaret. FRIFO mener derfor at loven må ha bestemmelser som setter rammer for en bærekraftig og miljøvennlig forvaltning av skogressursene. Dette gjelder blant annet følgende:

- Hensynet til friluftslivet, særlig i by- og tettstedsnære områder (se kommentarer til § 13)
- Hvilke miljøhensyn som påhviler grunneier
- Forbud mot skogsbilveger som reduserer villmarkspregede områder
- Krav om en økosystembasert forvaltning av skogressursene
- Krav om skogbruksplan for eiendommer over 100 dekar
- Krav til planlegging på tvers av eiendomsgrenser når miljøhensyn tilsier det
- Forbud mot treslagsskifte

- Forbud mot fremmede treslag

FRIFO mener også at en moderne skoglov må ha et mye bredere utgangspunkt enn kun skogbruk, jf det vi skriver ovenfor. Vi mener derfor at loven bør være en lov for skogen og ikke kun en lov for skogbruket. FRIFO mener derfor at loven bør hete "Lov om skog" ("skoglova").

Allmennhetens rett til innsyn er en forutsetning for et fungerende demokrati. Hele skogbrukslovgivningen og forvaltningen rundt dette har i altfor lang tid vært selvkontrollerende med små muligheter for innsyn og påvirkning fra allmennheten, der i blant natur- og friluftslivsorganisasjoner. Det må derfor ikke lages en ny lov der det sås tvil om denne retten. Loven må derfor få inn bestemmelser som sikrer allmennhetens rett til innsyn, påvirkning og klageadgang. Dette er blant annet viktig for natur- og friluftslivsorganisasjonenes mulighet til å ivareta hensynet til natur- og friluftslivskvaliteter i skogen.

Nedenfor vil vi kommentere nærmere enkeltparagrafer.

KAP I. INNLEIANDE FØRESEGNER (§§ 1-4)

Formålsparagrafen i en lov sier noe om hva som skal vektlegges av myndigheter som forvalter loven og andre som er berørt av loven. Etter FRIFOs vurdering er derfor innholdet i denne paragrafen svært viktig.

FRIFO mener at skogen skal forvaltes på en måte slik at biologisk mangfold, kulturminner og verdier for friluftslivet bevares og fremmes. Innenfor denne rammen, med føre var-prinsippet som basis skal det kunnes drives et miljøvennlig skogbruk med sikte på best mulig resultat for næringen. FRIFO er derfor glad for og støtter forslaget til formålsparagraf, (jf § 1) som helt klart slår fast at loven skal fremme en bærekraftig forvaltning av skogressursene i landet med sikte på verdiskapning, og å sikre det biologiske mangfoldet, hensynet til landskapet, friluftslivet og kulturverdiene i skogen.

FRIFO har ingen spesielle merknader til lovens virkeområde, (jf § 2), men vil presisere at det ikke må framkomme tvil om forholdet mellom naturvernloven og skogloven. Vi synes derfor § 2 2. ledd kunne med fordel vært enda klarere formulert.

I § 3 omtales de ulike forvaltningsnivåene i skogbruket, med departementet som er det øverste forvaltningsorganet. Av hensyn til lokal verdiskapning har departementet primært valgt å legge myndigheten etter loven til kommunen. For FRIFO er det imidlertid viktig at forvaltningsoppgavene blir lagt til et forvaltningsnivå som egner seg til å løse den aktuelle oppgaven. FRIFO mener f eks at forvaltningen av Oslomarka med store natur- og friluftslivsinteresser ikke egner seg for kommunale forvaltning, men trenger en regional forvaltning som ser hel Oslomarka som en enhet uavhengig av kommunegrenser.

Skogeierens forvalteransvar slås fast i § 4. FRIFO mener det er positivt at det slås fast at skogeier har plikt til å ha oversikt over og ta hensyn til de miljøverdiene som finnes i skogen. Vi mener også det er viktig at det slås fast at skogeieres miljøansvar kan føre til at noen tiltak ikke kan gjennomføres. Problemet med dette er imidlertid at loven sier lite eller ingen ting om hva dette ansvaret innebærer. FRIFO mener loven bør ha bestemmelser som sier noe om dette, jf det vi skriver ovenfor i generelt om loven.

Imidlertid forslår departementet i § 4 2. ledd en bestemmelse som gir departementet en hjemmel til å lage en forskrift (miljøforskrift) som skal presisere de miljøhensyn skogeieren skal ta ved ulike tiltak. FRIFO mener altså at en rekke miljøhensyn må tas direkte inn i loven (jf det vi skriver under

”Generelt om loven” ovenfor) og at en miljøforskrift således blir utdypende. Slik lovutkastet er utformet er imidlertid innholdet i miljøforskriften blitt helt avgjørende for å få til et skogbruk som tar reelle hensyn til miljøverdiene i skog. Hvis loven blir vedtatt slik den er foreslått må derfor miljøforskriften minimum inneholde de bestemmelsene vi primært mener bør inn i loven, samt at forskriften må konkretisere og utdype hvilke hensyn som skal tas. Dette gjelder blant annet hvilke hensyn som skal tas til kjente miljøkvaliteter og friluftslivsinteresser.

KAP II. SKOGBRUKSTILTAK (§§ 5-11)

Oversikt over skogressurser og miljøverdier er viktig kunnskap for å kunne drive et bærekraftig skogbruk som tar hensyn til blant annet friluftslivet og det biologiske mangfoldet.

§ 5 tar for seg skogregistreringer og skogbruksplan uten at bestemmelsen kommer nærmere inn på krav til registreringene og planene. Dette kan i følge 3. ledd fastsettes nærmere i forskrift utarbeidet av departementet. Bestemmelsen stiller heller ingen krav til skogeierne om utarbeidelse av skogbruksplan.

FRIFO mener loven må sette klare krav til registrering av miljøkvaliteter i skogen slik at grunneier i praksis kan fylle plikten om å ha oversikt og ta hensyn til miljøkvalitetene ved tiltak i skogen, jf § 4. Vi mener også at de ikke bare kan være miljøkvaliteter framkommet ved skogbruksplanleggingen det skal tas hensyn til, men alle registreinger av miljøkvaliteter. Det er derfor viktig at det settes krav til metodikkens evne til å fange opp miljøkvaliteter i skogen, og ikke metoden i seg selv, jf utkast til forskrift om tilskudd til skogbruksplanleggingen som ble sendt på høring fra departementet 23.12.2002. I dette forslaget gis det inntrykk av at miljøregistreringer i skog pr definisjon er MiS.

Det er viktig at miljøkvaliteter som er registrert i skogen i forbindelse med skogbruksplanleggingen skal være offentlig tilgjengelige. Dette er et viktig prinsipp i et demokratisk samfunn der innsyn og medvirkning er avgjørende elementer. FRIFO støtter derfor punktet om at miljøverdier som kommer fram gjennom skogbruksplanleggingen skal være offentlig tilgjengelig. Denne åpenheten må også gjelde andre registreringer av miljøverdier i skog.

FRIFO mener det bør settes krav til skogbruksplan for eiendommer over 100 dekar. Vi mener også at det bør stilles krav til planlegging på tvers av eiendommer der miljøhensyn tilsier dette. For eiendommer over 100 dekar som ikke har godkjent skogbruksplan bør det innføres meldeplikt. Det samme gjelder hogster som ikke er i samsvar med godkjent skogbruksplan.

I følge § 6 plikter skogeier å sørge for tilfredstillende forynging etter hogst. I 3. ledd i denne paragrafen kan kommunen sette en del vilkår i forbindelse med forynging. I 4. ledd er det foreslått at departementet kan utarbeide en forskrift om de samme forholdene. Blant annet kan det settes vilkår for treslagsskifte og utenlandske treslag. Som det går fram av det vi har skrevet ovenfor mener vi at treslagsskifte og bruk av utenlandske treslag ikke bør være tillatt. I tillegg til de negative biologiske konsekvensene fører treslagsskifte og bruken av fremmede treslag til en forringelse av opplevelseskvalitetene for friluftslivet.

Som vi skriver ovenfor er inngrepsfrie naturområder i Norge blitt sterkt redusert de siste 100 åra. I perioden 1988-98 skyldes neste 75 % av reduksjonen av inngrepsfrie naturområder jord- og skogbruk, og da først og fremst skogsbilveger. FRIFO mener derfor at det i loven bør være nedfelt absolutt forbud mot vegbygging som reduserer villmarkspregede områder. I tillegg mener FRIFO at bygging av skogsbilveger nå må bli en del av en demokratisk prosess med innsyn og medvirkning. Vi mener derfor at bygging av skogsbilveger primært skal behandles etter planlovverket, jf vår høringsuttalelse datert 5.12.2003 til NOU 2003:14 (finnes på www.frifo.no).

Sekundært må vegbygging etter skogloven få de samme saksbehandlingsregler som de som vil komme i planlovverket.

FRIFO synes det er positivt at det i § 8 er tatt inn at det ved hogst skal bli tatt hensyn til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturverdier. Videre er det positivt at det skal bli sørget for at ferdsel på stier, løper m.m. ikke blir vanskeliggjort etter en hogst. FRIFO savner likevel en konkretisering av de hensynene som må tas i forhold til de nevnte verdiene.

Blant annet for å kunne ivareta natur- og friluftslivsinteresser er det viktig at det kan innføres meldeplikt for all hogst og andre tiltak i skogen. FRIFO støtter derfor videreføringen av bestemmelsen om meldeplikt i § 11.

KAP III. VERNSKOG OG OMRÅDER MED HØGT PRIORITERTE MILJØ-VERDIAR (§§ 12-13)

Markene rundt byer og tettsteder utgjør svært attraktive områder for det enkle og naturvennlige friluftslivet. Tatt i betraktning den store andel av befolkningen i Norge som bor rundt disse markene, mener FRIFO at disse markene har en så stor verdi for friluftslivet i form av opplevelse og helse at det i skogloven må være en hjemmel til å ta vare på viktige friluftsområder som ikke ivaretas av naturvernloven.

I § 13 foreslås det at departementet kan fastsette forskrift som legger spesielle restriksjoner på skogbehandlingen i skogsområder med særlig viktige miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv eller kulturminner. Restriksjonene kan gå utover de restriksjonene som ligger i forslaget til ny skoglov. Forslaget til § 13 er en forenklet videreføring av § 17 b i gjeldene lov.

Etter FRIFOs vurdering er dette en viktig bestemmelse og vi støtter derfor forslaget om at det kan fastsettes forskrift med restriksjoner på skogbehandlingen, jf forslag til § 13. Vi mener likevel at det i loven bør settes et ambisjonsnivå for de hensynene som skal tas i slike områder. Som vi skriver ovenfor må en ny skoglov sette en minstestandard for hvilke miljøhensyn som skal tas i skogen. Vi mener derfor at loven bør si noe om hvilke faktiske restriksjoner som kan settes i en slik forskrift. Dette gjelder blant annet forbud mot eller restriksjoner på hogstflater, krav til kantsoner, driftsformer, skjøtsel, skogsbilvegbygging, bruk av maskiner og andre tiltak i skogen som kan forringe natur- og opplevelseskvalitetene, jf innholdet i § 17 b i gjeldene skogslov.

FRIFO savner også bestemmelser for hvem som kan fremme forslag om innføringen av forskrift etter § 13 og hvordan prosessen rundt dette skal foregå. FRIFO mener at natur- og friluftslivsorganisasjoner må kunne være aktive både i arbeidet med å sette i gang arbeidet med en forskrift og det reelle innholdet, og at dette bør uttrykkes i loven.

FRIFO mener også at det i en forskrift etter § 13 bør kunne stilles krav til regional forvaltning når det er hensiktsmessig, jf våre kommentarer til § 3.

KAP IV. SKOGFOND M.M. (§§ 14 -17)

Kapittel IV omhandler innbetaling til skogfond og bruken av disse midlene. I § 14 1.ledd heter det at fondsavsetningen skal bedre grunnlaget for å finansiere et bærekraftig skogbruk. FRIFO synes det er positivt at det uttrykkes klart at skogfondets midler skal brukes til å fremme et bærekraftig skogbruk, og at midlene kan brukes til å sikre viktige miljøkvaliteter i skogen.

KAP V. AVSLUTTANDE FØRESEGNER (§§ 18-22)

Som vi skriver ovenfor er det viktig at en ny skoglov sikrer full åpenhet og medvirkningen i forvaltningen av norske skoger. Det må derfor ikke vedtas en lov eller bestemmelser i medhold av loven som hindrer en slik åpenhet. Det må også være slik at alle som har en berettiget interesse i saken må kunne klage på vedtak etter denne loven, jf § 20.

I følge gjeldene skoglov er det kun skogoppsynet som kan anmelde brudd på skogloven. Dette har ført til at svært få brudd på skogloven har blitt anmeldt. Departementet har derfor foreslått å ikke videreføre denne bestemmelsen slik at også andre kan anmelde lovbrudd, jf § 21. FRIFO støtter dette forslaget fra departementet og mener det er avgjørende for troverdigheten til skogloven og skogbruksmyndighetene.

Vennlig hilsen
Friluftslivets fellesorganisasjon

Harald Tronvik
generalsekretær

Hans Erik Lerkelund
fagkonsulent